



אָתָּא ר' יוֹסִי חֲמוּי, וּנְשָׁקִיָּה בְּרִישִׁיָּה, קָרָא
לְבִרְתֵיהּ וְאָמַר לָהּ, קוּזְטִיפָא דְנִהִירוּתָא,
וּבוֹצִינָא דְאִיתְפָּרְשָׂא בְּטַבּוּן, אִית גַּבְרָךְ, וְזַפְּאָה
אַנְתְּ, וְזַפְּאָה חוּלְקָךְ, וְזַפְּאָה הוּא חוּלְקֵי
בְּעֵלְמָא דִּין, דְּזַכִּינָא לְמַחְמֵי פְּךָ.

רבי יוחנן אמר, זכו ישראל, נהיר להון
קודשא בריך הוא, ולית אינון צריכיין
לבוצינא אחרא, דכתיב (ישעיה ס יט) וְהָיָה לָךְ ה' **לְאוֹר עוֹלָם.**

אָמַר רַבִּי אַבְהוּ, יִשְׂרָאֵל פִּיּוֹן שְׁנַתְחַלֵּף לְהוּ
שׁוּלְטָנָא, מוֹנִין חוֹשְׁבָנָא לְסִיְהָרָא. דְּבָה
מְנַהֲגִין יִשְׂרָאֵל חוֹשְׁבֵנְהוֹן. הָדָא הוּא דְכַתִּיב,
(שה"ש ד א) הֲנֵף יָפָה רַעֲיָתִי, מְנַהֲגָתִי. מִן רוּעָה
פְּצֹאן יוֹסֵף (שם ד ז) וּמוֹם אֵין בְּךָ, דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח
בְּךָ גִּרְעוּנָא מִן מוֹעֲדֵין וְזַמְנִין.

דְּכָר אַחַר, הֲנֵף יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בְּךָ. תַּנּוּ
רַבְּנָן, בְּאַרְבַּעַה פְּרָקִים בְּשָׁנָה הָעוֹלָם
נִידוּן. אָמַר רַבִּי אֶלְפִסְנָדְרָאִי, וְכִי לֹא נִידוּן
הָאָדָם אֶלָּא לְפָרְקִים אֱלוֹי, וְהָא כְּתִיב (איוב ז יח)
וּתְפַקְדְּנוּ לְבַקְרִים לְרַגְעִים תִּבְחַנְנוּ. וְאָמַר רַבִּי
יֶצְחָק, אֵין לָךְ כָּל רַגַע וְרַגַע שְׂאִין הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְשַׁגִּיחַ בְּאָדָם, בְּכָל מָה שֶׁהוּא
עוֹשֶׂה. וְתַנּוּ הָכָא, דְּבְאַרְבַּעַה פְּרָקִין בְּשָׁנָה
הוּא.

אָמַר רַבִּי אֶלְפִסְנָדְרָאִי, הַדְרִי בִּי. דְּמָלָה
דְּאוּרִייתָא בְּעַנְיָנָא דָּא. וְלֹא בְּעַנְיָנָא
דְּהוּא מָלָה דְּרַבְּנָן. דְּפִסּוּקָא אָמַר, פְּקִידָה
וּבְחִינָה. וְרַבְּנָן אָמְרֵי דִּינָא. וּמִשְׁמַע דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מְשַׁגַּח בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא בְּעֵלְמָא.
אַבְל מִידָן דִּינָא, עַד אַרְבַּעַה זְמַנִּין אֵלִין, לְמִידָן
כָּל עֵלְמָא.

וְכִלְהוּ דִּינִין אֱלוֹי, בְּגִיגִיהוֹן דְּבַנֵּי נֶשֶׁא עֲבִיד
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּינָא בְּעֵלְמָא.

בָּא רַבִּי יוֹסִי חֲמוּי וּנְשָׁקוּ בְּרִישׁוֹ.
קָרָא לְבִתּוֹ וְאָמַר לָהּ: הַגְּלוּי שֶׁל
הָאוֹר וְהַמְּאוֹר שֶׁנִּפְרַד בְּטוֹבוֹת יֵשׁ
לָךְ. אֲשֶׁרֶיךָ, אֲשֶׁרֶי חֲלָקְךָ, וְאֲשֶׁרֶי
חֲלָקֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה שְׁזַכִּיתִי לְרֵאוֹת
כָּךְ.

רבי יוחנן אמר, זכו ישראל -
מאיר להם הקדוש ברוך הוא,
ואינם צריכים למאור אחר,
שכתוב (ישעיה ס) וְהָיָה לָךְ ה' לְאוֹר
עוֹלָם.

אָמַר רַבִּי אַבְהוּ, יִשְׂרָאֵל, פִּיּוֹן
שְׁנַתְחַלֵּף לָהֶם הַשְּׁלֵטוֹן, מוֹנִים
חֲשׁבוֹן לְלִבְנָה, שְׂבָה נוֹהֲגִים
יִשְׂרָאֵל חֲשׁבוֹנוֹתֵיהֶם. זְהוּ
שְׁכַתוֹב (שיר השירים ד) הֲנֵף יָפָה
רַעֲיָתִי, מְנַהֲגָתִי. מִן רוּעָה פְּצֹאן
יוֹסֵף. (שם) וּמוֹם אֵין בְּךָ, שְׁלֹא
נִמְצָא בְּךָ חֲסָרוֹן בְּמוֹעֲדִים
וּבְזַמְנִים.

דְּכָר אַחַר, הֲנֵף יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם
אֵין בְּךָ, שְׁנֵי רְבוּתֵינוּ, בְּאַרְבַּעַה
פְּרָקִים בְּשָׁנָה הָעוֹלָם נִידוּן. אָמַר
רַבִּי אֶלְפִסְנָדְרָאִי, וְכִי לֹא נִידוּן
הָאָדָם אֶלָּא לְפָרְקִים אֱלוֹי? וְהָרִי
כְּתוּב (איוב ז) וּתְפַקְדְּנוּ לְבַקְרִים
לְרַגְעִים תִּבְחַנְנוּ! וְאָמַר רַבִּי
יֶצְחָק, אֵין לָךְ כָּל רַגַע וְרַגַע
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינוֹ מְשַׁגִּיחַ
בְּאָדָם בְּכָל מָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה,
וְשָׁנָה כָּאן, שְׁבְאַרְבַּעַה פְּרָקִים
בְּשָׁנָה הוּא! ?

אָמַר רַבִּי אֶלְפִסְנָדְרָאִי, אֲנִי חוֹזֵר
בִּי, שְׁדְּכָר הַתּוֹרָה בְּעַנְיָן זֶה, וְלֹא
בְּעַנְיָן שֶׁל אוֹתוֹ דְּכָר שֶׁל רְבוּתֵינוּ.
שֶׁתְּפִסּוּק אָמַר פְּקִידָה וּבְחִינָה,
וּחֲכָמִים אוֹמְרִים דִּין. וּמִשְׁמַע
שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁגִּיחַ בְּכָל
יוֹם וְיוֹם בְּעוֹלָם, אַבְל לְדוֹן דִּין,
רַק בְּאַרְבַּעַה זְמַנִּים הִלְלוּ לְדוֹן
אֵת כָּל הָעוֹלָם.

וְכִלְ הַדִּינִים הִלְלוּ, בְּשִׁבִיל בְּנֵי
הָאָדָם עוֹשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
דִּין בְּעוֹלָם. בְּפִסּוּחַ עַל הַתְּבוּאָה,



בפסח, על התבואה, מאי קא משמע לן. אמר רבי יצחק, על תבואה ממש. דאמר רבי יצחק, בשנה שעברה נתן להם הקדוש ברוך הוא תבואה סיפוקא דעלמא. לא מעשרין ליה בני נשא, ולא יהבי למיכל מניה למסכני וליתמי ולארמלתי, פד אתי שתא דא דאין לכל עלמא על ההוא תבואה דהוה בשתא דעברה.

בעצרת דן את העולם, על איזה עון. על עון פירות האילן, שלא המתינו שנות ערלתם, ושלא הניחום בשביעית לעני ולגר. בראש השנה דן כל העולם כולו, גופות בני אדם והנשמות, ופוקד אותם, ודן אותם על כל מה שעשו כל השנה כלה. ותאנא, אפילו צעדיו של אדם נמנין ובאין בדין באותו היום, הדא הוא דכתיב, (שם לא ד) וכל צעדי יספור.

תאני רבי יוסי, שלש פתות נכנסין ליום הדין. פת צדיקים גמורים. פת רשעים גמורים. פת בינונים. וכנגדן שלש פחות באדם. פת הנשמה הקדושה. וכח המתאנה. וכח המניעה. מאי פת המניעה, אמר רבי יהודה, פת המגדלת והמניעה את הגוף בכל צרכיו.

רבי יוסי בן פזי אומר, בא וראה רחמנותו של הקדוש ברוך הוא, אף על פי שבית דין של מעלה באין לעמד בדין, ולדון את הבריות, ולהורות לפני הקדוש ברוך הוא זכות וחובה של בני אדם. דתאני ר' יוסי בן פזי, שלש פתות של מלאכי השרת עומדין על הדין ביום ראש השנה. יש מהם שהם מורים זכות לטובה. ויש מהם חובה לרעה. ותא חזי, רחמנותו של הקדוש ברוך הוא, שנתן עצה להנצל מן הדין.

מה משמיענו? אמר רבי יצחק, על התבואה ממש. שאמר רבי יצחק, בשנה שעברה נתן להם הקדוש ברוך הוא תבואה, ספוקם של העולם. לא מעשרין אותו בני אדם ולא נותנים לאכל ממנו לעניים, ליתומים ולא אלמנות? ! כשבאה השנה הזו, דן את כל העולם על אותה תבואה שהיתה בשנה שעברה. בעצרת דן את העולם על איזה עון? על עון פרות האילן, שלא המתינו שנת ערלתם ושלא הניחום בשביעית לעני ולגר.

בראש השנה דן כל העולם כולו, גופות בני אדם והנשמות, ופוקד אותם, ודן אותם על כל מה שעשו כל השנה כלה. ולמדנו, אפילו צעדיו של אדם נמנים ובאים בדין באותו היום. זהו שכתוב (שם לא) וכל צעדי יספור. שנה רבי יוסי, שלש פתות נכנסים ליום הדין: פת צדיקים גמורים, פת רשעים גמורים, פת בינוניים, וכנגדן שלשה פחות באדם: פת הנשמה הקדושה, וכח המתאנה, וכח המניעה. מהו פת המניעה? אמר רבי יהודה, פת המגדלת והמניעה את הגוף בכל צרכיו.

רבי יוסי בן פזי אומר, בא וראה רחמנותו של הקדוש ברוך הוא, אף על פי שבית דין של מעלה באים לעמד בדין ולדון את הבריות ולהורות לפני הקדוש ברוך הוא זכות וחובה של בני אדם, שלמד רבי יוסי בן פזי, שלש פתות של מלאכי השרת עומדים על הדין ביום ראש השנה, יש מהם שהם מורים זכות לטובה, ויש מהם חובה לרעה. ובא וראה, רחמנותו של הקדוש ברוך הוא שנתן עצה להנצל מן הדין.



דַתְנִיָּא מַאי דְכְתִיב (ויקרא כג כד) זְכוֹרֹן תְּרוּעָה לֹא אֲשַׁפְּחָנָא זְכִירָה (דף יט ע"א) לְתְרוּעָה, אֲלֵא הָאֵי דְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, פְּתִיב (במדבר י ט) וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצָּר וְגו' וְהִרְעַתְּם וְגו', וְזָכַר לְתְרוּעָה זֹ, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָרִיעוּ לְפָנַי בְּתְרוּעָה זֹ, שְׁהִיא זְכוֹרֹן אוֹתָהּ הַתְּרוּעָה, מִיד, וְנוֹשְׁעֵתֶם מֵאִיבִיכֶם פְּהֵהוּא גְּוֹנָא.

מֵאִיבִיכֶם מָאן אֵינוֹן, אֲלוֹ הֵם הַמּוֹרִים חוֹבְתֵם שֶׁל בְּנֵי אָדָם. דַתְנִיָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מְלָאכִים יֵשׁ הַמּוֹרִים חוֹבְתָן שֶׁל בְּנֵי אָדָם, וּמְלָאכִים יֵשׁ הַמּוֹרִים זְכוֹתָן. וְאֶפְּלוּ אֶחָד מִנֵּי אֶלְף מוֹרָה זְכוּתוֹ, עוֹזְבִים אוֹתוֹ. זְהוּ שְׁכָתוּב (איוב לג כג) אִם יֵשׁ עָלָיו מְלָאךְ מְלִיץ אֶחָד מִנֵּי אֶלְף. וְכְתִיב בְּתִרְיָה, (שם לג כד) וַיִּחַנְּנוּ וַיֵּאמְרוּ פְּדַעְהוּ מִרְדַּת שַׁחַת וְגו'.

וְכִי יֵשׁ מְלָאךְ מְשַׁטֵּין זְכוּתוֹ שֶׁל אָדָם, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חַס וְשְׁלוֹם שְׁמִלְאָךְ מְשַׁטֵּין זְכוּת. אֲלֵא, יֵשׁ מְלָאכִים מְמוּנִים לְעֵינַי וְלַהוֹרוֹת בְּחוֹבְתוֹ שֶׁל אָדָם, בְּכָל שַׁעָה שְׁעִיעֵבוֹר, וְהֵם מוֹרִים אוֹתוֹ דְּכַר שְׁנַצְטוּוּ.

בְּיוֹצֵא בְּדְבָר (מ"א כב יט) וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמֵד עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ. מַאי עָלָיו עָלָיו שֶׁל אַחָב. שְׁהִיוּ מְעֵינִים בְּדִינוֹ. מִימִינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ, וְכִי יֵשׁ יָמִין וְכו', אֲלֵא אֲלוֹ מִימִינִים לְזְכוּת, וְאֲלוֹ מִשְׁמָאִילִים לְכַף חוֹבָה. אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מִפְּנֵי מָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה דִּין הַגּוֹף וְהַנְּשָׁמָה, מִפְּנֵי שְׁבוּ נוֹלַד אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְכוּ בְּיוֹם נַעֲשָׂה גּוֹף, וְנִזְרְקָה בּוֹ נְשָׁמָה, וְכוּ בְּיוֹם נִידוֹן וְנִקְבַע הַדִּין לְדוֹרוֹת.

וּבְחַג נְדוּנִין עַל שְׁהֵם מְבִזִּים בְּנִטְלֵת יָדִים, וְעַל שְׁהֵם מְזַלְזְלִים בְּמִקְוֹאוֹת וּבְטַהֲרוֹת

שְׁלִמְדֵנוּ, מָה שְׁכָתוּב (ויקרא כג) זְכוֹרֹן תְּרוּעָה, לֹא מְצָאנוּ זְכִירָה לְתְרוּעָה, אֲלֵא מָה שְׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב (במדבר י ט) וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצָּר וְגו' וְהִרְעַתְּם וְגו'. וְזָכַר לְתְרוּעָה זֹ, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הָרִיעוּ לְפָנַי בְּתְרוּעָה זֹ, שְׁהִיא זְכוֹרֹן אוֹתָהּ הַתְּרוּעָה, מִיד - וְנוֹשְׁעֵתֶם מֵאִיבִיכֶם כְּאוֹתָהּ דְגַמָּא.

מֵאִיבִיכֶם, מִי הֵם? אֲלוֹ הֵם הַמּוֹרִים חוֹבְתֵם שֶׁל בְּנֵי אָדָם. שְׁלִמְדֵנוּ, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מְלָאכִים יֵשׁ הַמּוֹרִים חוֹבְתָן שֶׁל בְּנֵי אָדָם, וּמְלָאכִים יֵשׁ הַמּוֹרִים זְכוּתָם. וְאֶפְּלוּ אֶחָד מִנֵּי אֶלְף מוֹרָה זְכוּתוֹ, עוֹזְבִים אוֹתוֹ. זְהוּ שְׁכָתוּב (איוב לג כג) אִם יֵשׁ עָלָיו מְלָאךְ מְלִיץ אֶחָד מִנֵּי אֶלְף, וְכְתוּב אַחֲרָיו (שם) וַיִּחַנְּנוּ וַיֵּאמְרוּ פְּדַעְהוּ מִרְדַּת שַׁחַת וְגו'.

וְכִי יֵשׁ מְלָאךְ מְשַׁטֵּין זְכוּתוֹ שֶׁל אָדָם? אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חַס וְחִלִּילָה שְׁמִלְאָךְ מְשַׁטֵּין זְכוּת, אֲלֵא יֵשׁ מְלָאכִים מְמוּנִים לְעֵינַי וְלַהוֹרוֹת בְּחוֹבְתוֹ שֶׁל אָדָם בְּכָל שַׁעָה שְׁעִיעֵבוֹר, וְהֵם מוֹרִים אוֹתוֹ דְּכַר שְׁנַצְטוּוּ.

בְּיוֹצֵא בְּדְבָר, וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמֵד עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ, מָה זֶה עָלָיו? עָלָיו שֶׁל אַחָב, שְׁהִיוּ מְעֵינִים בְּדִינוֹ מִימִינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ. וְכִי יֵשׁ יָמִין וְכו'? אֲלוֹ מִימִינִים לְזְכוּת, וְאֲלוֹ מִשְׁמָאִילִים לְכַף חוֹבָה.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מִפְּנֵי מָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה דִּין הַגּוֹף וְהַנְּשָׁמָה? מִפְּנֵי שְׁבוּ נוֹלַד אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְכוּ בְּיוֹם נַעֲשָׂה גּוֹף, וְנִזְרְקָה בּוֹ נְשָׁמָה, וְכוּ בְּיוֹם נִידוֹן וְנִקְבַע הַדִּין לְדוֹרוֹת.

וּבְחַג נְדוּנִים עַל שְׁהֵם מְבִזִּים בְּנִטְלֵת יָדִים, וְעַל שְׁהֵם מְזַלְזְלִים בְּמִקְוֹאוֹת וּבְטַהֲרוֹת שְׁהֵם מִים,



שָׁהֵם מַיִם. וְעַל כֵּן נִדְוָנִין עַל הַמַּיִם, עַל עֲגִין עֲגִין הַמַּיִם.

וְעַל כֵּן נִדְוָנִים עַל הַמַּיִם, עַל עֲגִין הַמַּיִם.

אָמַר רַבִּי אֲחָא, בְּאַרְבַּע פְּרָקִים כְּמוֹ כֵּן, הָאֲדָם נִדְוֵן. בּוֹ בִּיּוֹם שְׁמֵהְרַהֵר הָעֵבֶרֶה. וּבְזִמְן שְׁעוֹשֶׂהוּ. וּבִיּוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה. וּבְעוֹלָם הַבָּא. רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר, בְּזִמְן שְׁעוֹשֶׂה הָעֵבֶרֶת. וּבְזִמְן שְׁיַחֲלָהּ. דְּאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, כִּיּוֹן שְׁיַחֲלָהּ הָאֲדָם, סְלָקִין לִיהּ לְדִינָא. וּבְזִמְן שְׁמַת כְּשִׁיּוּצָאָה נִשְׁמַתוּ מִמְּנוּ. וּבְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי אֲחָא, בְּאַרְבַּע פְּרָקִים כְּמוֹ כֵּן הָאֲדָם נִדְוֵן: בּוֹ בִּיּוֹם שְׁמֵהְרַהֵר הָעֵבֶרֶה, וּבְזִמְן שְׁעוֹשֶׂהוּ, וּבִיּוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה, וּבְעוֹלָם הַבָּא. רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר, בְּזִמְן שְׁעוֹשֶׂה הָעֵבֶרֶת, וּבְזִמְן שְׁיַחֲלָהּ. שְׁאָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, כִּיּוֹן שְׁיַחֲלָהּ אָדָם, מַעֲלִים אוֹתוֹ לְדִין, וּבְזִמְן שְׁמַת, כְּשִׁיּוּצָאָה נִשְׁמַתוּ מִמְּנוּ, וּבְעוֹלָם הַבָּא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּטַחֲוֹן הַצְּדִיקִים וְשִׁמְחַתָּם, כְּשִׁיּוּצָאִין מִן הָעוֹלָם הַזֶּה בְּכַשְׁרוֹן מַעֲשִׂים. וּכְשִׁבְאִין לְעֵינֵין בְּנִשְׁמָה, אִין מוֹחִין בְּיָדָהּ. וּמָה אוֹמְרִין לָהּ, כְּלָךְ יָפָה רְעִיתִי. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, הַנִּשְׁמָה שָׁבוּ, כְּלָךְ יָפָה רְעִיתִי, מְנַהֲיָתִי דְלָא אֲבָאִישַׁת לָךְ בְּעוֹבְדִין בִּישִׁין, דְּכַתִּיב (ס) וּמוֹם אִין בָּךְ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּטַחֲוֹן הַצְּדִיקִים וְשִׁמְחַתָּם, כְּשִׁיּוּצָאִים מִן הָעוֹלָם הַזֶּה בְּכַשְׁרוֹן מַעֲשִׂים. וּכְשִׁבְאִים לְעֵינֵין בְּנִשְׁמָה, אִין מוֹחִים בְּיָדָהּ. וּמָה אוֹמְרִים לָהּ? כְּלָךְ יָפָה רְעִיתִי. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, הַצְּדִיק אוֹמַר אֵת זֶה עַל הַנִּשְׁמָה שָׁבוּ, כְּלָךְ יָפָה רְעִיתִי, מְנַהֲיָתִי, שְׁלֵא הִרְעִיתִי לָךְ בְּמַעֲשִׂים רְעִים, שְׁכַתוּב (ש"ד) וּמוֹם אִין בָּךְ.

דְּבַר אַחַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת, לְמָה חָסַר ו', אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי, תְּפִלַּת הַצְּדִיקִים שְׁיִצְאוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה, כְּדִי שְׁלֵא יִתְעַכֵּב שְׁכָרָם לְעוֹלָם הַבָּא. דְּאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי, מֵאִי דְכַתִּיב (יחזקאל א כו) דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם עָלָיו מְלֻמְעָלָה. זֹו מְעַלְתָּן שֶׁל צְדִיקִים, שְׁהֵם לְמַעְלָה עַל כָּל הַמַּעְלוֹת.

דְּבַר אַחַר, (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת. לְמָה חָסַר ו'? אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי, תְּפִלַּת הַצְּדִיקִים שְׁיִצְאוּ מִהָעוֹלָם הַזֶּה כְּדִי שְׁלֵא יִתְעַכֵּב שְׁכָרָם לְעוֹלָם הַבָּא. שְׁאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי, מֵה שְׁכַתוּב (יחזקאל א) דְּמוֹת כְּמִרְאָה אָדָם עָלָיו מְלֻמְעָלָה? זֹו מְעַלְתָּן שֶׁל צְדִיקִים שְׁהֵם לְמַעְלָה עַל כָּל הַמַּעְלוֹת.

מֵאִי עָלָיו. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הוּא יַעֲקֹב, שְׁמַעְלָתוֹ לְמַעְלָה. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, כְּמִרְאָה אָדָם. מֵאִי מְשַׁמְעַ, כְּתִיב הָכָא עָלָיו, וְכַתִּיב הָתָם (בראשית לה יג) וַיַּעַל מִעָלָיו אֱלֹהִים.

מֵה זֶה עָלָיו? אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הוּא יַעֲקֹב, שְׁמַעְלָתוֹ לְמַעְלָה. זְהוּ שְׁכַתוּב כְּמִרְאָה אָדָם. מֵה מְשַׁמְעַ? כְּתוּב כָּאִין עָלָיו, וְכַתוּב שָׁם (בראשית לה) וַיַּעַל מִעָלָיו אֱלֹהִים.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא בְּרַ יַעֲקֹב, אִין לָךְ בְּכָל לִילָה וְלִילָה, שְׁאִין הַכְּרוֹז יוֹצֵא וְאוֹמַר, עָלוּ חֲסִידִים, בָּאוּ וּבְרַכּוּ לְיוֹצְרֵכֶם. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קמה יב) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָהּ. כְּבוֹד מְלַכּוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרַתֶךָ יְדַבְּרוּ.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא בְּרַ יַעֲקֹב, אִין לָךְ בְּכָל לִילָה וְלִילָה, שְׁאִין הַכְּרוֹז יוֹצֵא וְאוֹמַר: עָלוּ חֲסִידִים, בָּאוּ וּבְרַכּוּ לְיוֹצְרֵכֶם! זְהוּ שְׁכַתוּב (תהלים קמה) וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָהּ. כְּבוֹד מְלַכּוֹתֶיךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרַתֶיךָ